

HOE EN WAAROM MINDER PAPIER VERBRUIKEN OP SCHOOL ?

1. PAPIERVERBRUIK

Brusselse lagere en middelbare scholen verbruiken **elk jaar 250 miljoen vellen A4, goed voor ongeveer 1250 ton papier!** Slechts 5% van dat papier wordt langs de twee zijden gebruikt. Naast dat verbruik, wordt ook maar één derde van het recycleerbaar papier in de scholen gesorteerd. Daar komt ook nog eens bij dat 15% van de inhoud van de gele zak niet geschikt is voor recyclage. En nauwelijks 29% van de scholen gebruikt regelmatig gerecycleerd papier.¹

2. WAAROM MINDER PAPIER VERBRUIKEN ?

Eerst en vooral zouden leerlingen en leraars een veel minder zware boekentas hebben! Ten tweede gaat een vermindering van het papiergebruik samen met de pedagogische activiteiten die worden voorgesteld door Leefmilieu Brussel: papierafval verminderen in de klas en op school, is het milieu helpen en laat dat engagement ook duidelijk zien.

Maar er zijn ook economische argumenten. Wanneer we rekening houden met het nutteloze verbruik van papier, inkt en energie, met de afschrijving van printers, de opslag van documenten en de tijd besteed aan het opzoeken ervan, levert dat een winst op van 0,10 € per bedrukt blad papier. **5000 vellen papier per jaar en per persoon uitsparen, komt neer op 25 kg papier en ... een besparing van 250 euro.**

En tot slot zijn er ook ecologische argumenten:

500 gedrukte vellen = 7,25 kg CO₂ = het verbruik van een computer die 27 dagen in waakstand staat = 42 km met de auto

Minder papier betekent ook minder afval, minder printers die paraat moeten staan, minder inktpatronen die weggegooid moeten worden en minder elektronisch afval dat gerecycleerd moet worden. En dan hebben we het nog niet eens gehad over de dynamiek en de doeltreffendheid die u hiermee uitstraalt. Elke kilo papier die u niet verbruikt, vermindert uw CO₂-uitstoot met 2,9 kg. Toch wel een trendy argument om het imago van uw school kracht bij te zetten.

3. WELKE ACTIES KUNT U ONDERNEMEN IN DE SCHOOL ?

3.1. TIPS OM HET PAPIERVERBRUIK NAAR BENEDEN TE HALEN

1. Geef de voorkeur aan schoolboeken/-handboeken
2. Kopieer en print langs beide zijden
3. Besteed aandacht aan de lay-out, u zal minder papier verbruiken
4. Hergebruik langs één kant bedrukte vellen: voorzie bijvoorbeeld een verzamelbak om kladschriftjes van de vellen te maken.
5. Koop printers en fotokopieertoestellen aan die dubbelzijdig kunnen werken.
6. Communiceer elektronisch met de ouders en/of voorzie één blad per gezin.

¹ Cijfers uit twee studies van RDC Environment uit 2004 en 2008.

7. Communiceer intern aan de hand van een bord in de leraarskamer.
8. Kies voor elektronische abonnementen voor uw kranten, tijdschriften,
9. Engageer u! Acties in de klas gaan samen met opvoeding. Leefmilieu Brussel heeft verschillende animaties en pedagogische leermiddelen uitgewerkt over papier. Voor meer info kunt u terecht op onze internetsite:

<http://www.leefmilieubrussel.be/Templates/Ecoles/Informer.aspx?id=146&langtype=2067&detail=tab3>

3.2. KOOP GERECYCLEERD PAPIER

Als u kiest voor gerecycleerd papier, dan spaart u natuurlijke hulpbronnen en energie uit en produceert u minder afval! De kwaliteit van gerecycleerd papier is vandaag de dag best vergelijkbaar met "blank" papier. Om meer te weten over gerecycleerd papier, kunt u onze punt 4 raadplegen "gerecycleerd papier voor scholen".

3.3. SORTEER UW GEBRUIKT PAPIER

Opteer voor het sorteren en selectief ophalen in uw school. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorziet voor de ophaling van papier gele zakken of containers. Gebruik verschillende bakken in de klas: een bak met eenzijdig bedrukte vellen die gebruikt kunnen worden als kladpapier (of waarom maakt u er geen schriftjes mee) en een bak waar de leerlingen hun papierafval in kunnen sorteren (dubbelzijdig bedrukte vellen). Met dit papierafval kan dan later weer gerecycleerd papier gemaakt worden. Maar vergeet niet: afval vermijden is steeds de beste oplossing!

U kunt papierbakken bestellen bij Net Brussel, via de cel Communicatie FR: 02/778 09 54 - NL: 02/778 08 70

4. GERECYCLEERD PAPIER VOOR SCHOLEN

4.1. WAT IS GERECYCLEERD PAPIER ?

We spreken van "gerecycleerd" papier wanneer dat minstens 50% papiervezels bevat afkomstig van papierafval. We onderscheiden twee soorten gerecycleerd papier:

- Gerecycleerd papier "pré-consumptie": wordt gemaakt van weinig of niet bedrukt papier (drukkerijresten, afval van omslagen ...)
- Gerecycleerd papier "post-consumptie". Dat is gemaakt van bedrukt papierafval. Dit type papier heeft dus een geringere impact op het milieu.

4.2. WAAROM GERECYCLEERD PAPIER ?

→ Ecologisch voordeel: behoud van de hulpbronnen

Voor de productie van gerecycleerd papier wordt "papierafval" gebruikt. We hebben dus geen "maagdelijke" of nieuwe houtvezels meer nodig, waardoor we hout kunnen uitsparen. Met een ton reeds gebruikt papier, kan 900 kg gerecycleerd papier gemaakt worden. Om nieuw papier te maken, is er 2 tot 3 ton hout nodig!

In vergelijking met de productie van papier afkomstig van nieuwe vezels, is voor de productie van gerecycleerd papier:

- Gemiddeld 2,5 keer minder water en 2,5 keer minder energie nodig
- Wordt daarbij ongeveer 20% minder broeikasgassen uitgestoten
- En wordt 6 tot 7 keer minder organische vervuiling geproduceerd

→ de productie van een riem gerecycleerd papier maakt het mogelijk om evenveel energie te besparen als nodig om een lamp van 100 Watt 44 uur lang te laten branden.

→ Ecologisch voordeel: deelname aan de recyclage van eindcycluspapier

Zowel vanuit ecologisch als economisch standpunt is het niet alleen belangrijk om papier te besparen maar om er ook voor te zorgen dat er een afzetmarkt is voor gerecycleerd papier. Recyclage van papier kan dus alleen maar succesvol verlopen, wanneer er ook papierproducten te koop worden aangeboden die geheel of gedeeltelijk bestaan uit gerecycleerde vezels.

De milieu-impact van de recyclage is bovendien minder groot dan de impact van verbranding, zowel op het vlak van het energieverbruik, de uitstoot van broeikasgassen, de verzuring, de eutrofiëring², de vorming van fotochemische ozon of de kwaliteit van het afvalwater en de bodem.

→ Engagement ten voordele van het milieu

Om voor coherentie te zorgen tussen het klaslokaal en de praktijk, kunt u de pedagogische leermiddelen over papier van Leefmilieu Brussel bestellen op: <http://www.leefmilieubrussel.be/Templates/Ecoles/Informer.aspx?id=146&langtype=2067&detail=tab3>

4.3. GERECYCLEERD PAPIER VAN VANDAAG

→ De kwaliteit

Er zijn verschillende kwaliteiten gerecycleerd papier: sommige gerecycleerde papiersoorten hebben een kwaliteit die vergelijkbaar is met die van papier dat wordt gemaakt van nieuwe vezels. Uit studies is gebleken dat het gerecycleerde papier van vandaag voor alle gebruik geschikt is. Het is niet meer pluizig en absorberend zoals dat vroeger het geval was: het absorbeert de inkt niet langer, zelfs niet wanneer een markeerstift wordt gebruikt.

→ De kleur

Gerecycleerd papier is niet noodzakelijkerwijze meer grijsachtig dan klassiek papier. Door de moderne procedés kan een witheid worden verkregen die vergelijkbaar is met die van natuurlijk papier. Er zijn echter fabrikanten van 100% gerecycleerd papier die dat grijsachtige uiterlijk opzettelijk behouden opdat de samenstelling van het papier duidelijk zichtbaar zou zijn. Door dit papier te gebruiken, laat de school immers zien dat ze bezorgd is om het milieu. De witheidsgraad kan tot slot ook worden aangepast op grond van het gebruik van het papier. Voor heel wat documenten zoals blocnotes, interne archieven, kladpapier enz is geen perfect witte kleur nodig.

→ De prijs

Gerecycleerd papier is niet noodzakelijkerwijze duurder dan klassiek papier. Alles hangt af van uw wensen wat de papierkwaliteit betreft. Test-Aankoop³ heeft eens de berekening gemaakt tussen "wit" papier en gerecycleerd papier, alle twee van hoge kwaliteit. Resultaat daarvan was dat er niet echt een prijsverschil is tussen de twee.

En als u let op uw papierverbruik (zie tips in fiche 1), dan spaart u zelfs nog geld uit.

→ De veroudering

De weerstand van gerecycleerd tegen veroudering en vergeling onder invloed van de zon is dezelfde als die van papier met natuurlijke vezels. Gerecycleerd papier volgens de norm DIN/ISO 6738 is bestand tegen veroudering en bewaart minstens honderd jaar.

² Eutrofiëring is het verschijnsel dat door toevoer van een overmaat aan voedingsstoffen een sterke groei en vermeerdering van bepaalde soorten optreedt, waarbij meestal de soortenrijkheid of biodiversiteit sterk afneemt.

³ Test-Aankoop nummer 467, juli 2003.

4.4. HOE EN WAAR GERECYCLEERD PAPIER AANKOPEN ?

- U kan gerecycleerd papier herkennen door middel van verschillende labels :

 <p>Blauwe Engel Duits label met onafhankelijke controle. Papier met dit label is 100% gerecycleerd met vezels afkomstig van post-consumptie papier.</p>	 <p>Swan Scandinavisch label met onafhankelijke controle. Het hanteren van een lijst met niet-geautoriseerde chemische producten.</p>	 <p>Europees ecolabel De criteria van dit label kaderen in een globale milieuanpak (analyse levenscyclus papier).</p>	 <p>Milieukeurmerk Nederlands label, met onafhankelijke controle. Nieuwe vezels dienen afkomstig te zijn van duurzaam beheerde bossen.</p>
 <p>FSC Stewardship Council</p> <p>Dit label zegt niets over het percentage gerecycleerde vezels, maar over de nieuwe vezels: deze zijn afkomstig van duurzaam beheerde bossen.</p>	 <p>Dit label duidt aan dat de vezels van het gerecycleerd papier voor 100% afkomstig zijn van post-consumptie papierafval.</p>	 <p>PEFC (Programme for the Endorsement of Certification schemes)</p> <p>Dit label geeft aan dat de nieuwe vezels afkomstig zijn van duurzaam beheerde bossen, maar hanteert andere criteria dan het FSC-label. De criteria verschillen voor dit label van land tot land, voor sommige landen moet u dus uitkijken (vooral ivm de sociale normen).</p>	 <p>Deze labels samen met de vermelding "gerecycleerd" en eventueel een percentage kan eveneens aanduiden of het papier al dan niet gerecycleerd is.</p> <p>Opgepast! Het onderstaande label zegt niets over de recycleerbaarheid of het percentage gerecycleerd materiaal van het product. Dit logo zegt enkel dat de producent bijdraagt aan de financiering van een systeem van afvalbeheer voor verpakkingsafval, en heeft dus geen enkele ecologische waarde.</p>

De aankoop van papier hangt af van het beleid van uw school:

- **De gemeente koopt het papier aan voor uw school:**

Neem contact op met de verantwoordelijke van de gemeente en vraag gerecycleerd papier met de hierboven opgesomde argumenten. Gemeenten kunnen makkelijk clausules toevoegen aan hun overheidsopdrachten. Wanneer de gemeente papier aankoopt via een bijzonder bestek, biedt Leefmilieu Brussel een bijzonder bestek aan voor de aankoop van gerecycleerd papier: http://www.leefmilieubrussel.be/uploadedFiles/Contenu_du_site/Professionnels/Secteurs/Secteur_public/Archives_publics_durables/APD_CSC_Ex02_gerecycleerd%20papier%2002-2009_NL.pdf?langtype=2067

- **De school koopt papier aan bij een leverancier:**

Vraag aan uw gebruikelijke leverancier of hij u gerecycleerd papier kan bezorgen. Wanneer dat niet het geval is, kunt u hier een lijst met leveranciers van gerecycleerd papier terugvinden: <http://www.milieukoopwijzer.be/papier/producten/leveranciers.php?soort=kopieerpapier>

- **De ouders kopen papier voor de leerlingen:**

In uw briefwisseling naar de ouders kunt u hen er eveneens toe aanzetten om een milieubewust gebaar te stellen: verwijst erin naar het lesdossier en de lessen die de kinderen hebben gekregen over papierverbruik en gerecycleerd papier, zodat de kinderen dan op hun beurt hun ouders er toe kunnen aanzetten om gerecycleerd papier te kopen.

4.5. HOE GERECYCLEERD PAPIER GEBRUIKEN ?

De kwaliteit van gerecycleerd papier is vergelijkbaar met die van normaal papier. Wanneer printers vastlopen, heeft dat niet zozeer te maken met het type papier dat wordt gebruikt (al dan niet gerecycleerd), maar veeleer met de verkeerde opslag van het papier, en met een slechte afstelling en dito onderhoud van de machines.

Want te droog of te vochtig papier zal een negatieve invloed hebben op de doorvoer van dat papier in de printer of de kopieermachine, ongeacht de gebruikte papiersoort (gemaakt op basis van nieuwe of gerecycleerde vezels).

Bovendien zorgt een degelijke conditionering van het papier er voor dat het al zijn kwaliteiten behoudt. (Conditioneren betekent hier dat men het papier zonder het te openen laat rusten in de printruimte tot het de temperatuur van deze ruimte heeft aangenomen).

Voor meer informatie over het optimaal gebruik van uw papier, neemt u best contact op met uw leverancier.

